

REPORTÁŽ ze setkání - Alen CCPS v Jizerských horách, 11.-13. března 2010 (Alen)

Přesvědčivě pán Radek Kastner
[09.07.2010]
Aktualizováno [19.06.2011]

Radek Kastner

Rok se sešel sá rokem a tak nastal čas dalšího setkání Alen na její společenosti. Jak se stalo dobrým zvykem, kteráž z jarních věkendů je vždy nová exkurzím v zajímavém a nezvyklém prostředí, samozřejmě takovém, kde rostou i masožravé rostliny, a to je vždy doprovodem v doprovodu skutečných expertů na danou geografickou a ekologickou oblast.

Snažím se tak postupně navštívit všechny odlišné oblasti v přírodě nejen masožravých rostlin a přiblížit si tak zmapovat i nejvýznamnější a nejzajímavější oblasti v České republice. A tak po jihozápadních rovinách a rybníčích přišlo na území horského prostředí Jizerek, známé odlišně, ale stejně zajímavě.

Setkání se uskutečnilo přes věkend 11.-13. března (od pátku do neděle). Přesvědčivě se nám stala skvěle umístěná a vybavená chata LP v Albrechticích v Jizerských horách.

Skupina u viklanu, nic netuší o nadcházejícím...

(Foto Dalibor Kantoš)

VÁtÁjina zÁ nÁjs dorazila jiÁ¾ vÁ pÁjtek veÁ•er, kdy po velmi horkÁm tÁ½dnu bylo veÁ•er vÁ AlbrechticÁ-ch jeÁjtÁ 28 Á°C. To nÁjm nahÁjnÁlo ponÁkud hrÁzu, vzhledem kÁ tomu, Á¾e nÁjs vÁ sobotu mÁl Á•ekat dÁjkovÁ½ pochod JizerskÁ½mi horami a jejich krÁjsami. Pro jistotu jsme Ájli veÁ•er obsadit jednu zÁ nÁkolika (dvou) mÁ-stnÁ-ch hospod/restauracÁ- a snaÁ¾ili se doplÁovat potÁ™ebnÁ© tekutiny pro zÁ-tÁ™ek aktivnÁ, jiÁ¾ prvnÁ- veÁ•er. Aby nÁjs jen tak sÁ-ly neopustili, zajedli jsme vÁje mÁ-stnÁ- stravou. RÁjd bych napsal ceny mÁ-rnÁ© â€“ obsluha dobrÁj, ale spÁ-Áj to vypadalo, Á¾e na â€žâ€itakovÁ½ nÁjval tady nejsou zvyklÁ-â€lâ€œ a mÁ-stnÁ-servÁ-rka hledala minimÁjnÁ hodinu vnitÁ™nÁ- klid a vyrovnanost a to aÁ¾ do chvÁ-le, kdy koneÁnÁ pochopila, Á¾e zde pÁ™ece jen asi nÁco utratÁ-meâ€!

Cestu zpÁt na chatu jsme si zpÁ™Á-jemÁ-ovali zpÁvem bojovÁ½ch a pochodovÁ½ch pÁ-snÁ-, coÁ¾ musel bÁ½t pro mÁ-stnÁ- obyvatele vÁ tuto noÁnÁ- hodinu neÁ•ekanÁ½ zÁjÁ¾itek.

ParkoviÁjtÁ pod Bukovcem a Á•Ájst vÁ½pravy

VÁ sobotu brzy rÁjno jsme nasedli do aut a vyrazili smÁrem DesnÁj â€“ KoÁ™enov â€“ Jizerka. Auta jsme nechali na placenÁm parkoviÁjti u restaurace nedaleko Bukovce a malÁ© obce Jizerka. Na stejnÁm mÁ-stÁ jsme se takÁ© potkali sÁ naÁjÁ-m prÁvodcem zÁ AOPK, Mgr. Á nytrem. Po krÁjtkÁ© ÁvodnÁ-rozpravÁ, a prvotnÁ-ch informacÁ-ch jsme vyrazili na horskou tÁru. To jsme jeÁjtÁ nevÁdÁli, jakÁ½ pochod vÁtÁjinu zÁ nÁjs Á•ekÁj. NaÁjtÁ-stÁ- teplota byla vÁ½raznÁ mÁ-rnÁjÁjÁ- neÁ¾ pÁ™edchozÁ- tÁ½den a tak jsme nakonec vÁjichni pÁ™eÁ¾ili.

Bukovec a upolÁ-novÁj louka

Vyrazili jsme po nauÁnÁ© stezce kolem Bukovce (1005 m. n. m.) smÁrem kÁ osadÁ Jizerka, kterÁj byla kdysi nejen vÁ okolÁ- znÁjma svÁ½mi sklÁjrnami. Plni energie jsme jeÁjtÁ krÁjÁ•eli kolem Pralouky (kde je vegetace blokovÁjna vÁ½raznÁ½mi snÁhovÁ½mi spady) pod Bukovcem a kolem UpolÁ-novÁ© louky, kde jsme mapovali prvnÁ- zajÁ-mavÁ© rostliny. NÁjÁj prÁvodce nezklamal a byl schopen odpovÁdÁt na vÁjechny naÁje botanickÁ© dotazy. Pokud pÁ™Á-padnÁ, nevÁdÁl, okamÁ¾itÁ vytÁhl botanickÁ½ atlas a botanickou lupu a za chvÁ-li bylo jasno. Na zmÁ-nÁ-nÁ© lokalitÁ jsme mohli sledovat sÁ odbornÁ½m vÁ½kladem napÁ™. kuklÁ-k potoÁnÁ- (Geum rivale), prstnatec mÁjiovÁ½ (Dactylorhiza majalis), pÁ™esliÁ•ku poÁ™Á-Á•nÁ- (Equisetum fluvatile) sÁ dutou lodyhou, kÁ½chavici lobelovu (Veratum lobelianum) a samozÁ™ejmÁ upolÁ-ny evropskÁ© (Trollius altissimus). Louka je udrÁ¾ovÁjna kosenÁ-m, vzhledem kÁ tomu, Á¾e na rozdÁ-l od minulosti, nenÁ- jiÁ¾ pravidelnÁ spÁjsÁjna.

přeslička poáň- (Equisetum fluviatile); prstnatec májový (Dactylorhiza majalis)

čachvice lobelova (Veratum lobelianum); upolň- evropský (Trollius altissimus)

kuklík potoň- (Geum rivale)

Další- na je cesta vedla přes osadu Jizerka, kolem restaurace Pyramida a samotného obelisku přes ná-, který byl postaven na památku spuštění- první- sklárny ve zdejší- obci. Budova jedno- ze skláren zde stále stojí- a je využívána jako restaurace.

Vprava pozorně naslouchej svému průvodci, nevím, jak to bylo možno, ale ne a ne zachytit všechny přetomně na jeden snímek... (na levé fotografii v pozadí- soustava budov patřící- bývalé sklárně)

Restaurace Pyramida, přes kterou stojí- onen obelisk (foto vlevo); architektura osady Jizerka

Potom jsme se již kolem Safrového potoka přiblížili k první- lokalitě- s masožravými rostlinami. Díky našemu průvodci jsme se dostali přes- do samotného centra rašeliniště Jizerka. Cestou k tomuto rašeliništi, ale potom také vlastní- po celou dobu, nás provázela hojně- kvetoucí- sedmikvětka evropská (Trientalis europaea). Po krátké- chůzi rozvolněnou kletě- jsme dorazili na Klugeho louku. Je to rozsáhlá, podmáčená oblast "rašeliniště".

Detailně- pohledy na povrch Klugeho louky

Na tomto místě- jsme se od průvodce mimo jiné- dozvěděli rozsáhlé informace o tom, jak probíhá a proběhne projekt na záchranu a udržení- této lokality. 3 roky probíhá monitorování- oblasti, mimo jiné- i s přesným měřením sklonu louky, srážek, výšky vodní- hladiny. Další- dva roky probíhá také fytoecologický průzkum, kdy byly na louce vytyčeny 4- a 5- nich sledování- druhy a množství- jednotlivých rostlin. K realizaci byla přizvána také technická fakulta univerzity, která připravila tuhle- projekt, který se

zabývá správně a působí v prostředí vodní hladiny v okolí vřesovištných stupňů pomocí dělníků působících v prostředí. Působí to je způsobem, jakým mají probíhat citlivě zvláště významných půdních oblastí. Perfektně působí práva, dokumentace, technické provedení, minimální lidský vliv. Tato práce vřesovištného prostředí a vůbec každé jiné informace.

Dělníci působící v prostředí na místě podle výsledků dlouhodobého průzkumu a výsledků studie

Na daném území se vyskytovalo velké množství rostlin okrouhlolistých (*Drosera rotundifolia*) a samozřejmě také mokřadní, rašeliništné a bahenní rostliny. Mezi nimi také vřesovec čtyřlaločný (*Erica tetralix*), jichž některé (*Empetrum nigrum*), které roste na rašeliništích na rozdíl od jejich oboupohlavných (*Empetrum hermaphroditum*), které se vyskytuje na skalách. Z dalších rostlin to byly například blatnice bahenní (*Scheuchzeriaceae rudolphi*), kyhanka sivolistá (*Andromeda polifolia*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*), vložník bahenní (*Vaccinium uliginosum*), suchopýr pochvatý (*Eriophorum vaginatum*, se známým kulovitým chomáčem) a suchopýr ůzkolistý (*Eriophorum angustifolium*, rostoucí ve vřesovišti vlhku a májově chomáčem v době protáhlé a neuspodáně), suchopýr trsnatý (*Trichophorum cespitosum*).

Drosera rotundifolia

Další práce v Klugeho louce

Krásně horské prostředí; náležitě průvodce brilantně vzhledu různých druhů rostlin a jejich odlišností v botanickém atlasu

Další práce v cestě přes rašeliniště a následně lesní cesty, nebo lesní podzemní plochy na bořitcích hor, zavedla každá vyhlídka u kamenného viklanu.

Siesta u viklanu a samotný viklan

Nejen že jsme si vyzkoušeli, že jsme svobodně nezískali
náhodou, ale také jsme zdejší nádhernou vyhládku využili pro fotografování,
stejně jako o něco později, kdy jsme se vyplhali na Pytlácké kameny a měli
možnost odtud spatřit velkou část Jizerských hor (včetně nejvyšší hory â€“ Smrk,
1124 m. n. m.) a také rašeliniště. Cestou jsme narazili na různé druhy ostřic a dalo je práci urazit (Carex sp., ostřice
mají trojhranný stvol)
a také třešňová vidlačka (Lycopodium
clavatum).

Pytlácké kameny a veselá cesta dolů...

Jizerské hory značně utrpěly nevhodnými zásahy v minulosti
a osazením nepatřičnými dřevinami (převážně rozsohlými smrkovými porosty).
Vysazovat se zde však zkoušela například i borovice pokroucená (Pinus contorta).

Přes další rašeliniště v údolí - Ářky Jizery jsme se
dostali až ká jejímu toku, která tvoří hranice mezi Českem a Polskem. Tady
jsme si alespoň na chvíli odpčinuli a naše expedice se následně rozdělila na
dvě takticky stejné veliké skupiny.

Další z podmášených luk a zasloužená odpočinek u chladného toku Jizery

První skupina, neholdující dlouhým pochodům
cvičením za slunečného počasí v horách se vypravila sá na řádku m průvodcem
pomalou chůzí (jak jsme se později dozvěděli, i tak celkem dobrodružně a
náročnou cestu) zpět k parkovišti pod Bukovcem. Zbývající skupina expedice
vyrazila do Polska, aby našla â€žnědalekâ€œ rašeliniště, která osidlují Drosera rotundifolia, Drosera anglica a Drosera
obovata.

Tady si můžete přestít krátkou vsuvku a řádky Foretníkově popisující cestu druhou polovinu na řádku v pravý
rozdělení

Malebná zřítouška - Ářky Jizery

Po nákolikaně sobě pěkonně toku Jizery a bojem sá klešně,
na podmášených loukách, přiči hledání turistické cesty se nám nakonec podařilo
rašeliniště dosáhnout. Byla to taková sladká odměna a rozhodně zajímavá
zážitek, vidět tyto různé druhy různé pohromadě. D. rotundifolia roste na nejsušších místech â€“ na vrcholech rašeliniště

bultá, D. anglica na mĀ-stech o nĀ-co
suĀ;Ā;Ā-ch â€“ vĀ-tĀjinou na okrajovĀ½ch nebo boĀ•nĀ-ch Ā•Ā;stech bultá a D. Ā— obovata
na mĀ-stech nejniĀ¾Ā;Ā-ch a nejvlhĀ•Ā-ch, hlavnĀ na Ā•istĀ©, nezarostlĀ© raĀjelinĀ.

NebezpeĀ•nĀ se houpajĀ-cĀ- plocha raĀjelinĀ;Ā;Ā (vlevo); Drosera rotundifolia

Drosera anglica; Drosera Ā— obovata

Po nĀ;vĀ;Ā;vĀ polskĀ©ho raĀjelinĀ;Ā;Ā jsme vyrazili na dlouhou,
Ā°mornou a nekonĀ•Ā-cĀ- cestu zpĀ-t na parkoviĀ;Ā;Ā pod Bukovcem. Narazili na majku (Meloe
decorus), velice zajĀ-mavĀ½ druh hmyzu,
kterĀ½ klade velkĀ© mnoĀ¾stvĀ- vajĀ-Ā•ek, zĀ nichĀ¾ se lĀ-hnou larvy. Ty vylĀ©zajĀ-
na kvetoucĀ- rostliny a nechajĀ- se zĀ nĀ;j hmyzem odnĀ;Ā;Ājet. Jejich cĀ-lem
jsou
vĀ;jak hlavnĀ divokĀ© a samotĀ;Ā™skĀ© vĀ•ely, kterĀ© si je odnesou do hnĀ-zda.
Larvy se
zde potom Ā¾ivĀ- pylem a larvami vĀ•el. Majky takĀ© obsahujĀ- jed kantaridin,
tvrdĀ-
se, Ā¾e mĀ-Ā¾e bĀ½t afrodisiakem.

ZĀ;toĀ•ina Jizery se strĀ¾enĀ½m bĀ™ehem raĀjelinĀ;Ā;Ā, tady jsme mohli sledovat jednotlivĀ© obnĀ¾enĀ© vrstvy raĀjelinĀ;
uklĀ;daly stovky a stovky let a na snĀ-mku vpravo zmiĀ^ovanĀ;Ā majka

Po celodennĀ-m
pochodu Ā•Ā-tajĀ-cĀ-m 23,5 horskĀ½ch kilometrĀ, jsme nakonec dosĀ;hli Ā•ekajĀ-cĀ-ch
vozidel a tak, jak Ā•Ā;sti vĀ½pravy dochĀ;zely, postupnĀ se vyprazdĀ^ovalo i
parkoviĀ;Ā;Ā. VeĀ•er jsme zakonĀ•ili ve stejnĀ© hospodĀ jako vĀ pĀ;itek, hladovĀ-, Ā¾Ā-znivĀ-
a pokryti prachem cest. Sotva jsme dorazili, spustil se blahodĀ;rnĀ½ Lijavec.Ā

VĀ;tĀ;ina vysĀ-lenĀ½ch Ā°Ā•astnĀ-kĀ se snaĀ¾ila usnout, aby nabrala
dalĀ;Ā- sĀ-ly pĀ™ed nedĀ;lnĀ- vychĀ;zkou. VychĀ;zkou ve srovnĀ;nĀ- se sobotnĀ-m dĀ;jkovĀ½m
pochodem. ĀCEĀ;st Ā°Ā•astnĀ-kĀ vĀ;jak nalezla jeĀ;Ā;Ā sĀ-ly kĀ povĀ-dĀ;nĀ- o masoĀ¾ravĀ½ch ze
vĀ;jech kontinentĀ.

NedĀ;le se, i pĀ™es Ā•asnĀ© vstĀ;ĀvanĀ-, stala odpoĀ•inkovou
zĀ;leĀ¾itostĀ- sĀ prochĀ;zkou slabĀ½ch 8-9 km. VĀ pohodovĀ©m tempu jsme
vyrazili na veĀ™ejnĀ;Ā pĀ™Ā-stupnĀ;Ā raĀjelinĀ;Ā;Ā nedaleko SmĀ;davy. PrvnĀ-m zĀ nich bylo
horskĀ© vrchoviĀ;Ā;Ā KleĀ•ovĀ© louky, kterĀ© se tĀ;hne na ploĀ;je 7,5 ha. Toto mĀ-sto je
takĀ© evropskĀ½m rozvodĀ-m mezi BaltskĀ½m a SevernĀ-m moĀ™em (BĀ-lĀ; SmĀ;dĀ;Ā a BĀ-lĀ;
DesnĀ;Ā). VelkĀ; kleĀ•ovĀ;Ā louka je zĀ vĀ;tĀ;Ā- Ā•Ā;sti porostlĀ; kleĀ•Ā-, MalĀ; KleĀ•ovĀ;
louka je tĀ©mĀ;Ā™ celĀ;Ā;Ā zarostlĀ; kleĀ•Ā-. JelenĀ- louka je otevĀ™enĀ½m vrchoviĀ;Ā;Ām sĀ lemem

kosodářeviny. Odlišná je Smrková louka, kde kosodářevina chybí a je zastoupen srmk. Z rostlin se zde vyskytují rosnatka okrouhlostá (Drosera rotundifolia), blatnice bahenní (Scheuchzeriaceae rudolphi), ostřice mokřadní (Carex limosa), Ājicha Āerná (Empetrum nigrum), kyhanka sivolistá (Andromeda polifolia), plavu pušivá (Lycopodium annotinum) nebo klikva bahenní (Oxycoccus palustris).

Cestu po rašeliništích jsme zakončili na rašeliništi Na Āihadle (970 m. n. m.). Rozloha rezervace je 3,5 ha a je tak evropským rozvodím (Āerný potok/Baltský moře, Āka Jedlová/Severní moře). Na rozdíl od jiných jizerskohorských vrchovištích zde kleš nahradily staleté, zakrslé smrky. I zde se vyskytuje rosnatka okrouhlostá (Drosera rotundifolia), kyhanka sivolistá (Andromeda polifolia), vložnina bahenní (Vaccinium Uliginosum), Ājicha Āerná (Empetrum nigrum), ale také ostřice mokřadní (Carex limosa) nebo ostřice chudokvětá (Carex Pauciflora), suchopárek trsnatý (Trichophorum cespitosum) nebo blatnice bahenní (Scheuchzeriaceae rudolphi).

Na parkovišti v restauraci jsme v klidu poobdvali a vyrazili na zpáteční cestu v ošekávaně včera pátečních. Na je osídka se v jak na zpáteční cestě je štá zastavit doma u Richarda Pichla doma a tak jsem měli možnost prohlédnout si jeho sbírku masožravek, které všechny patří ve sklepních prostorách za umělého osvětlení a zvlášť heliamfory jsou opravdu vstavné kusy.

Byla to prostě taková pákná teška za tím na pádem.
Opakují, byla to prostě taková pákná teška za tím na pádem.

PS â€

Cimrman v herbářích jsme sice nenalezli, zato byl na každém kroku patrný dopad v buchu jeho semenné banky na pestrost květeny Jizerských hor.

Foto © Radek Kastner a Dalibor Kantoň